

PURIM, BAL TOSIF AND THE CREATION OF A HOLIDAY

(1) משנה מסכת מגילה פרק א משנה א

[א] מגילה נקראת באחד עשר בשנים עשר בשלשה עשר בארבעה עשר בחמשה עשר לא פחות ולא יותר כרכין המוקפין חומה מימות יהושע בן נון קורין בחמשה עשר כפרים ועיירות גדולות קורין בארבעה עשר אלא שהכפרים מקדימין ליום הכניסה :

(2) תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יד עמוד א

ארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות נתנבאו להם לישראל, ולא פחתו ולא הותירו על מה שכתוב בתורה, חוץ ממקרא מגילה. מאי דרוש? אמר רבי חייא בר אבין אמר רבי יהושע בן קרחה: ומה מעבדות לחירות אמרינן שירה - ממיתה לחיים לא כל שכן?

(3) רש"י מסכת מגילה דף יד עמוד א

חוץ ממקרא מגילה - ואם תאמר: נר חנוכה כבר פסקו הנביאים, אבל בימי מרדכי היו חגי זכריה ומלאכי.

(4) מהרש"א חידושי אגדות מסכת מגילה דף יד עמוד א

דאף המ"ח נביאים לא הותירו אלא מקרא מגילה והא דלא תקשי הא דתקון שלמה ערובין ונט"י דאין זה מקרי הותיר על מה שכתוב בתורה דערובין אינו רק גדר להוצאת שבת מרה"י לר"ה ונט"י משום סרך תרומה משא"כ מקרא מגילה ונר חנוכה שהם מצות בפני עצמם

(5) מנין המצוות לרמב"ם

כל אלו המצוות שנתחדשו חייבין אנו לקבלם ולשמרם שני לא תסור מכל הדבר וכו', ואינם תוספת על מצוות התורה. ועל מה הזהירה תורה לא תוסף ולא תגרע, שלא יהיה נביא רשאי לחדש דבר ולומר שהקב"ה צוהו במצוה זו להוסיפה למצוות התורה או לחסר אחת מאלו השש מאות ושלוש עשרה מצוות

(6) רמב"ם הלכות ממרים פרק ב הלכה ט

הואיל ויש לבית דין לגזור ולאסור דבר המותר ויעמוד איסורו לדורות וכן יש להן להתיר איסורי תורה לפי שעה מהו זה שהזהירה תורה לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו, שלא להוסיף על דברי תורה ולא לגרוע ג מהן ולקבוע הדבר לעולם בדבר שהוא מן התורה בין בתורה שבכתב בין בתורה שבעל פה, כיצד הרי כתוב בתורה לא תבשל גדי בחלב אמו מפי השמועה למדו שזה הכתוב אסר לבשל ולאכול בשר בחלב, בין בשר בהמה בין בשר חיה אבל בשר העוף מותר בחלב מן התורה, אם יבוא בית דין ויתיר בשר חיה בחלב הרי זה גורע, ואם יאסור בשר העוף ויאמר שהוא בכלל הגדי והוא אסור מן התורה הרי זה מוסיף...

(7) אסתר פרק ט

(יט) על כן היתה הרוזים הפּרזים הישבים בערי הפּרזות עשים את יום ארבעה עשר לחדש אדר שמחה ומשנה ויום טוב ומשלוח מנות איש לרעהו: פ (כ) ויכתב מרדכי את

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁלַח סִפְרִים אֶל כָּל הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אַחֲשָׁרוֹשׁ
הַקְּרוּבִים וְהַרְחוּקִים: (כא) לְקַיֵּם עֲלֵיהֶם לְהִיּוֹת עֹשִׂים אֶת יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר
וְאֵת יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה: (כב) כִּימֵים אֲשֶׁר נָחוּ בָהֶם הַיְהוּדִים מֵאוֹיְבֵיהֶם
וְהַחֲדָשׁ אֲשֶׁר נִהְפָּדָה לָהֶם מִיַּגוֹן לְשִׁמְחָה וּמֵאֲבֵל לְיוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מְשֻׁתָּה
וְשִׁמְחָה וּמְשֻׁלּוּחַ מְנוּחַת אִישׁ לְרַעְהוּ וּמִתְנַנּוֹת לְאֲבִיוֹנִים:

(8) זכריה פרק ח פסוק יט

כה אמר יקוק צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית
יהודה לששון ולשמחה ולמעדים טובים והאמת והשלום אהבו:

(9) ישעיהו פרק נח פסוק יג

אם תשיב משבת רגלך עשות חפצך ביום קדשי וקראת לשבת ענג לקדוש יקוק מכבד
וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר:

(10) רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק א הלכה א

קריאת המגילה בזמנה מצות עשה מדברי סופרים, והדברים ידועים שהיא תקנת
נביאים

(11) רמב"ם הלכות שבת פרק ל הלכה א

ארבעה דברים נאמרו בשבת שנים מן התורה ושנים מדברי סופרים והן מפורשין על ידי
הנביאים, שבתורה זכור ושמור, ושנתפרשו על ידי הנביאים כבוד ועונג שנאמר + ישעיהו
נ"ח+ וקראת לשבת עונג ולקדוש ה' מכובד.

(12) רמב"ם הלכות תעניות פרק ה הלכה ד

וארבעת ימי הצומות האלו הרי הן מפורשין בקבלה + זכריה ח' + צום הרביעי וצום
החמישי וצום השביעי וצום העשירי

(13) שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצו סעיף ז

יש מי שאומר שאונן מותר בבשר ויין, דלא אתי עשה דיחיד דאבילות ודחי עשה דרבים
דאורייתא לשמוח בפורים, דדברי קבלה נינהו שהם כדברי תורה.

(14) אסתר פרק ט

(כט) ונתכתב אסתר המלכה בת אביחיל ומרדכי היהודי את כל תקף לקיים את אגרת
הפורים הזאת השנית: (ל) וישלח ספרים אל כל היהודים אל שבע ועשרים ומאה מדינה
מלכות אחשורוש דברי שלום ואמת: (לא) לקיים את ימי הפרים האלה בזמניהם כאשר
קיים עליהם מרדכי היהודי ואסתר המלכה וכאשר קימו על נפשם ועל זרעם דברי
הצמות וזעקתם: (לב) ומאמר אסתר קיים דברי הפרים האלה ונתכתב בספר:

(15) אסתר פרק ד

(יג) וַיֹּאמֶר מֶרְדֳּכָי לְהָשִׁיב אֶל אֶסְתֵּר אֶל תְּדַמִּי בְנַפְשִׁי לְהַמְלִיט בַּיִת הַמֶּלֶךְ מִכָּל הַיְהוּדִים :
(יד) כִּי אִם הִחְרַשׁ תִּחְרִישִׁי בְּעֵת הַזֹּאת רֹחַ וְהִצֵּלָה יַעֲמוּד לַיהוּדִים מִמָּקוֹם אֲחֵר וְאֵת
וּבֵית אָבִיךָ תֵּאבְדוּ וּמִי יוֹדֵעַ אִם לָעֵת כְּזֹאת הִגְעַתְּ לַמְּלָכוֹת :

(16) רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ג הלכה ג

ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור שיהיו שמונת הימים האלו שתחלתן מליל
חמשה ועשרים בכסלו ימי שמחה והלל ומדליקין בהן הנרות בערב על פתחי הבתים בכל
לילה ולילה משמונת הלילות להראות ולגלות הנס, וימים אלו הן הנקראין חנוכה והן
אסורין בהספד ותענית כימי הפורים, והדלקת הנרות בהן מצוה מדברי סופרים
כקריאת המגילה .

הלכה ד כל שחייב בקריאת המגילה חייב בהדלקת נר חנוכה...

(17) שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרפח סעיף ז

המפרש בים והיוצא בשיירא (יט) ואינו מוצא מגילה להוליד עמו, * (כ) יא יקראנה בי"ג
או בי"ב או באחד עשר, בלא ברכה; ואם אי אפשר להמתין עד ימים הללו, י"א שקורא
(כא) אפילו מתחלת החדש. הגה: והכי נהוג; מיהו אם נזדמן לו אח"כ מגילה, (כב) חוזר
וקורא אותה ביום י"ד, אפי' קראה תחלה ביום י"ג <ט> מ"מ קרא אותה שלא בזמנה
(כל בו וב"י).